

LUONNOS 8.9.2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisestä asumistuesta annettua lakia (938/2014). Esitys perustuu pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan. Valtiontalouden tasapainottamiseksi asumistuen saamisen ehtoja muutetaan. Tukeen vaikuttavien tulojen vaikutusta kiristetään, tukiprosenttia lasketaan ja ansiotulovähennyksestä luovutaan. Asumistuen kuntaryhmitystä muutetaan pääkaupunkiseudulla. Lisäksi yleinen asumistuki omistusasuntoihin lakkautetaan. Ansiotulovähennyksen ja omistusasuntojen asumistuen poistamisella tukea kohdennetaan kaikkein pienituloisimmille ja vähävaraisimmille ruokakunnille. Tuen määrään vaikuttavan perusomavastuuosuuden määräytymistä muutetaan niin, että muiden muutosten vaikutukset ovat lievempiä lapsiperheille.

Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024. Lain 7 § ja 9 § ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT.....	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu.....	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	9
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset.....	9
4.1 Keskeiset ehdotukset	9
4.2 Pääasialliset vaikutukset	10
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	10
4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan.....	10
4.2.1.2 Vaikutukset valtion ja kuntien kustannuksiin.....	18
4.2.1.3 Vaikutukset työllisyyteen ja työnteon taloudellisiin kannustimiin.....	19
4.2.1.4 Vaikutukset asuntomarkkinoihin	20
4.2.2 Vaikutukset Kansaneläkelaitoksen toimintaan.....	20
4.2.3 Vaikutukset muutoksenhakuelinten toimintaan	21
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot.....	21
6 Lausuntopalaute.....	21
7 Säännöskohtaisen perustelut	21
7.1 Laki yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta	21
8 Voimaantulo.....	22
9 Suhde muihin esityksiin.....	22
9.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä	22
9.2 Suhde talousarvioesitykseen	23
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	23
LAKIEHDOTUS.....	25
Laki yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta	25
LIITE	28
RINNAKKAISTEKSTI.....	28
Laki yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta.....	28

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Esityksen tavoitteena on toteuttaa osa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa linjatuista, yleistä asumistukea koskevista valtiontaloutta tasapainottavista toimista.

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että viimeisen noin viidentoista vuoden aikana julkisen talouden velkasuhde on noussut huomattavasti. Huoltosuhteen heikkenemisen myötä julkisen sektorin menot ovat kasvaneet tuloja nopeammin ja julkiseen talouteen on syntynyt mittava rakenteellinen alijäämä. Ikääntymiseen liittyvät menot jatkavat kasvuaan tulevina vuosina ja vuosikymmeninä. Tämän lisäksi velan määrän kasvu yhdessä kohonneen korkotason kanssa kasvattaa valtion velanhoitomenoja merkittävästi. Lähivuosina julkista taloutta kuormittavat myös useat mittavat turvallisuuteen liittyvät hankinnat. Ilman merkittäviä toimia julkisen talouden alijäämät jäävät suuriksi ja velkasuhde jatkaa kasvuaan, heikentäen julkisen talouden kykyä turvata hyvinvointiyhteiskunnan toimintakyky mahdollisten tulevien kriisien aikana ja niiden jälkeen. Edelleen ohjelmassa todetaan, että vaikka työllisyysaste on viime vuosina noussut merkittävästi, työttömyysaste on kuitenkin edelleen korkea ja osaavasta työvoimasta on pulaa.

Hallitusohjelman mukaan hallituksen talouspolitiikan painopisteet ovat taloudellinen vakaus, työllisyys, talouskasvu sekä hyvinvointipalvelujen turvaaminen. Ohjelmassaan hallitus sitoutuu julkisen talouden tasapainottamiseen varmistaakseen kansalaisten hyvinvoinnin ja kestävän talouskehityksen. Hallituksen työllisyys- ja kasvutoimet yhdessä suorien sopeutustoimien kanssa luovat edellytykset julkisen talouden tasapainottumiseen vuonna 2031.

Edelleen hallitusohjelmassa linjataan, että velkaantumiskehityksen pysäyttäminen edellyttää julkisen talouden vahvistamista yhteensä yhdeksällä miljardilla eurolla kahden vaalikauden aikana. Hallituksen tavoite on vahvistaa julkista taloutta kuudella miljardilla eurolla alkaneen vaalikauden aikana. Hallitusohjelman mukaan pidemmän aikavälin tavoite on tasapainottaa julkinen talous ja kääntää velkasuhde laskuun muiden Pohjoismaiden tasolle.

Hallitusohjelmassa hallitus on päättänyt sopeutustoimista, joilla tavoitellaan julkisen talouden vahvistumista velkasuhdetta vakauttavalla tavalla. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus on linjannut toteutettavaksi laajan kokonaisuuden rakenteellisia uudistuksia.

Hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan sosiaaliturvan uudistamisesta siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustavampi. Osana tätä kokonaisuutta hallitusohjelman mukaan toteutetaan asumistuen kokonaisuudistus, jonka tavoitteena on tukien kohdistuminen tukea eniten tarvitseville ryhmille.

1.2 Valmistelu

Asia on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa.

Luonnos hallituksen esitykseksi oli lausunnolla ajan 8.–20.9.2023. Lakiesityksen johdosta on pyydetty lausuntoa ympäristöministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Kansaneläkelaitokselta, Suomen kuntaliitolta, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:ltä, Allianssi ry:ltä, Suomen ylioppilaskuntien liitolta (SYL), Vuokralaiset ry:ltä (VKL), Asukasliitolta, Valtion asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselta (ARA), Suomen kiinteistöliitolta,

Asunto-, toimitila-, ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:ltä, Suomen vuokranantajat ry:ltä, Terveystien ja hyvinvoinnin laitokselta, monimuotoiset perheet – verkostolta ja lapsiasiavaltuutetulta. Lausunnot sekä muut valmisteluasiakirjat ovat luettavissa julkisessa palvelussa hankenumeraalla <https://stm.fi/hanke?tunnus=STM056:00/2023>.

2 Nykytila ja sen arviointi

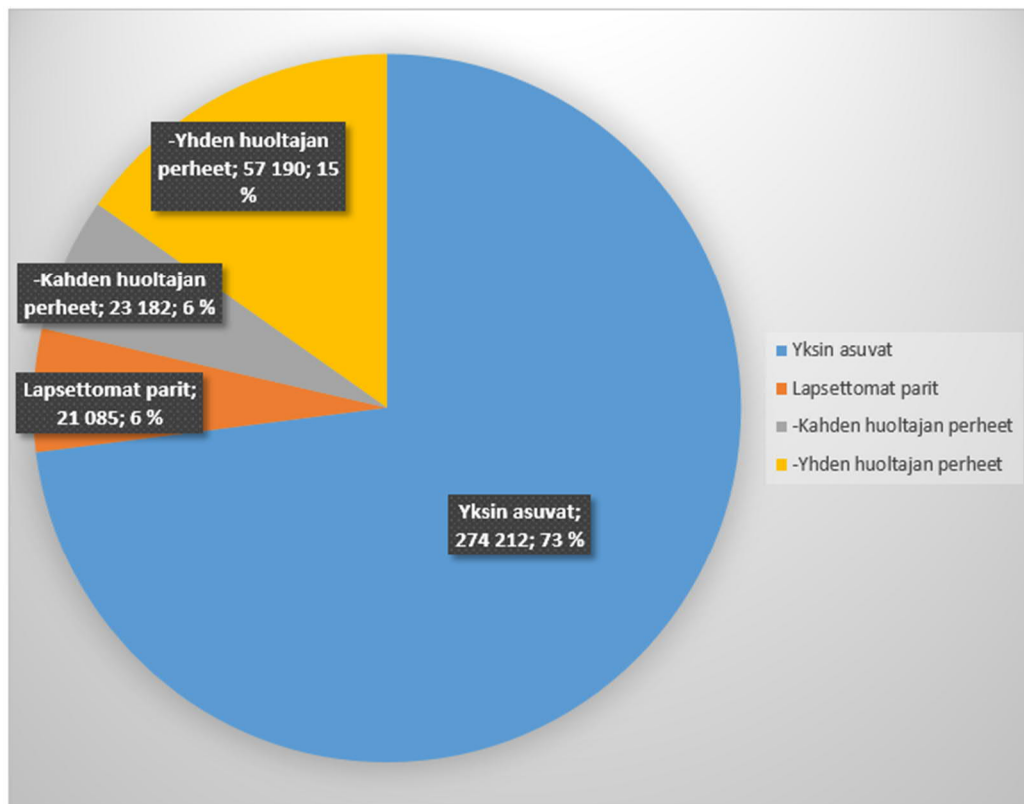
Yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 7 §:n mukaan asumistukea maksetaan vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntoihin. Lain 8 §:n mukaan tuen määrä on 80 prosenttia lain 16 §:n mukaan määräytyvän perusomavastuun ylittävistä, enintään laissa määritellyistä enimmäismäärisistä asumismenoista. Perusomavastuu on lain 16 §:n mukaan 42 prosenttia asumistuessa huomioon otettavista tuloista, joista on vähennetty täysimääräiseen tukeen oikeuttavan tulon määrä.

Kesäkuussa 2023 asumistukea maksettiin 383 361 ruokakunnalle. Näistä 366 501 ruokakuntaa eli yli 95 prosenttia asui vuokra-asunnossa ja 16 860 ruokakuntaa omistusasunnossa. Yleinen asumistuki on vakiintuneesti ollut suurelta osin vuokra-asumisen tukea. Kansainvälisesti vertaillen mahdollisuus saada asumistukea omistusasuntoihin on harvinainen poikkeus.

Asumistuessa huomioon otettavat enimmäismäärät riippuvat asunnon sijaintikunnasta. Kunnat on jaettu neljään kuntaryhmään. Helsinki muodostaa oman kuntaryhmänsä, muu pääkaupunkiseutu toisen kuntaryhmän, muut kaupungit kolmannen ryhmän ja muut kunnan neljännen.

Lain 13 §:n mukaan ruokakunnan jäsenen palkkatuloista ja yrittäjätuloista tehdään 300 euron ansiotulovähennys asumistuen määrää laskettaessa. Vähennyksen tarkoituksena on ollut kannustaa työntekoon ja työn vastaanottamiseen.

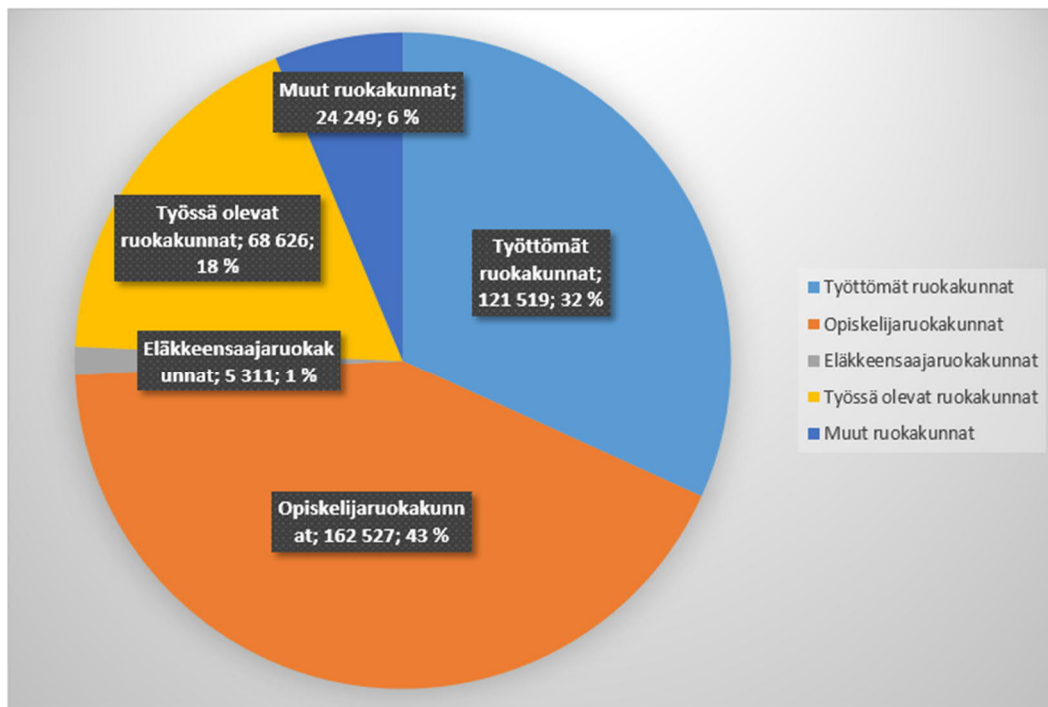
Kuviossa 1 on esitetty yleisen asumistuen saajaruokakunnat ruokakuntatyypeittäin vuoden 2022 lopussa. Suurin osa, 73 prosenttia, tuen saajaruokakunnista on yksinasuvia. Toiseksi yleisin ruokakuntatyyppi olivat yksinhuoltajat, joita oli noin 15 prosenttia tukea saaneista ruokakunnista.

Kuvio 1: Yleisen asumistuen saajat ruokakuntatyypeittäin vuoden 2022 lopussa. Lähde: Kelasto

Kuvio 1. Yleisen asumistuen saajat ruokakuntatyypeittäin vuoden 2022 lopussa. Lähde: Kelasto

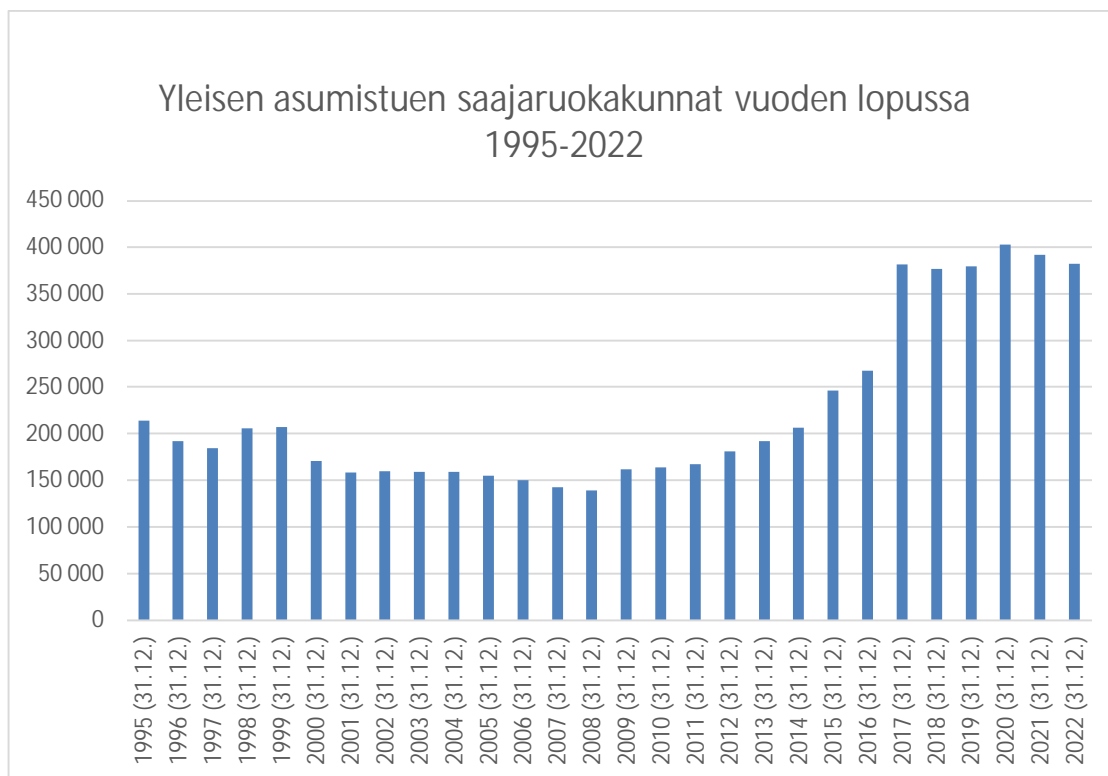
Kuviossa 2 on esitetty yleistä asumistukea saavat ruokakunnat vuoden 2022 lopussa ruokakunnan elämäntilanteen mukaan. Kuvion luvut ovat suuntaa antavia, sillä useamman henkilön kotitalouksissa ei voi yksiselitteisesti määrittellä, onko ruokakunta esimerkiksi opiskelijaruokakunta vai työssäkäyvä ruokakunta.

Kuvio 2: Yleisen asumistuen saajaruokakunnat elämäntilanteen mukaan vuoden 2022 lopussa. Lähde: Kelasto

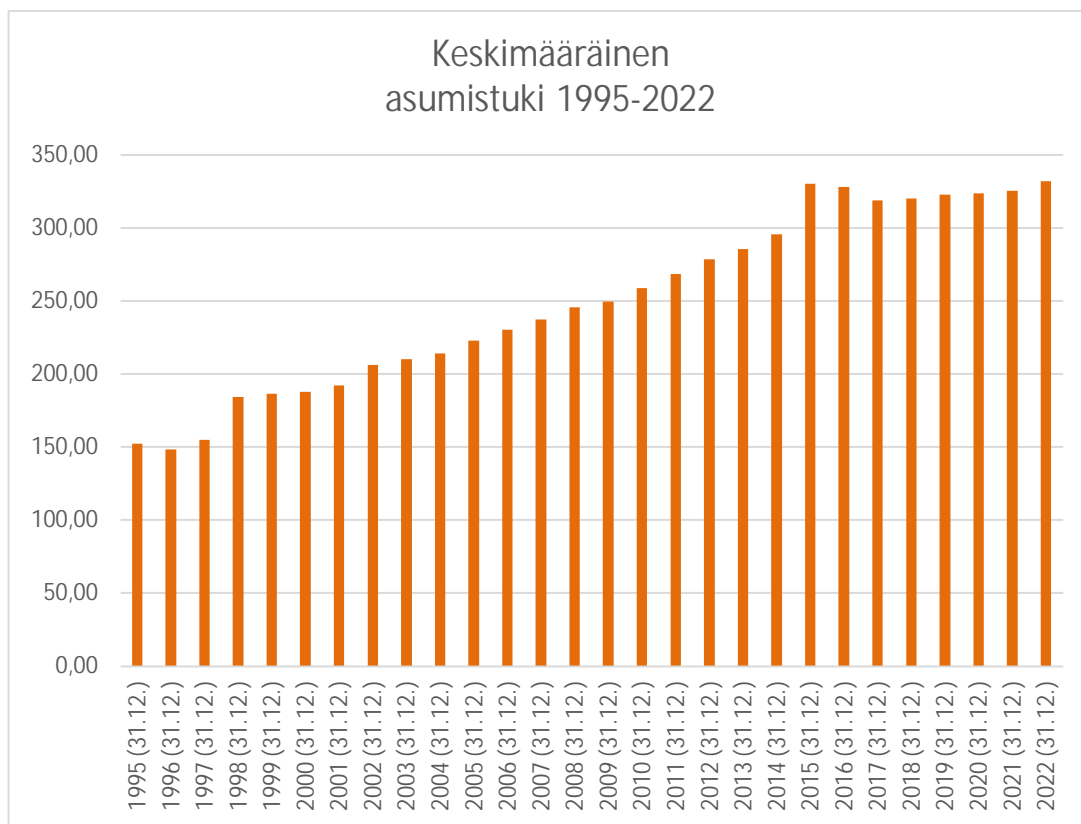
Kuvio 2. Yleisen asumistuen saajaruokakunnat elämäntilanteen mukaan vuoden 2022 lopussa. Lähde: Kelasto

Kuviossa 3 esitetään yleisen asumistuen saajaruokakuntien kehitys vuodesta 1995 lähtien. Viimeisen 12 vuoden nousevan trendin taustalla ovat olleet erityisesti muutokset lainsäädännössä. 2015 tehtiin lain kokonaisuudistus ja tuessa otettiin käyttöön ansiotulovähennys, joka nosti tukeen oikeuttavien tulojen ylärajaa ja siten saajamääriä. Vuonna 2017 opiskelijat tulivat yleisen asumistuen piiriin, mikä lisäsi huomattavasti saajamääriä. Vuodesta 2017 lähtien saajamäärät ovat pysyneet melko vakaina, ja määrissä näkyy lähinnä vuosien 2020–2021 pandemiatilanteesta seurannut piikki saajamääristä.

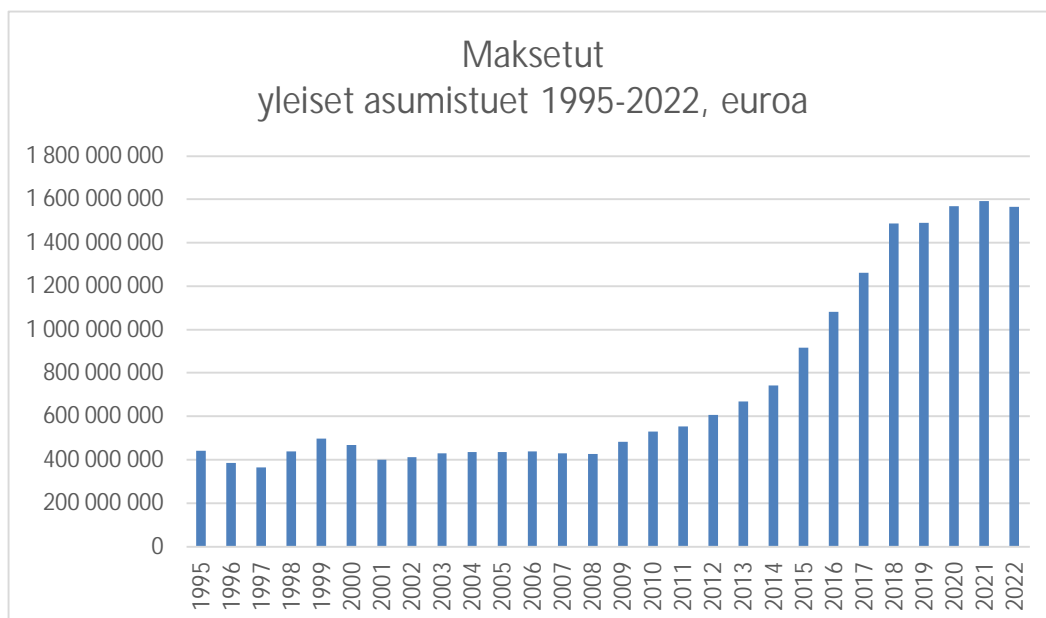

Kuvio 3. Saajaruokakunnat 1995-2022. Lähde: Kelasto

Kuvioissa 4 ja 5 on esitetty keskimääräiset asumistuet sekä asumistuen kokonaismenot vuosina 1995–2022. Keskimääräinen tuki on pysynyt ansiotulovähennyksen käyttöön ottamisen jälkeen melko samalla tasolla, ja menojen kasvua on ajanut opiskelijoiden järjestelmän piiriin tulemisesta sekä itse ansiotulovähennyksen käyttöön otosta seurannut saajamäärien kasvu.

Kuvio 4. Keskimääräinen asumistuki 1995-2022. Lähde: Kelasto

Kuvio 5. Maksetut yleiset asumistuet 1995-2022. Lähde: Kelasto

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena valtion talouden tasapainottaminen ja asumistukimenojen voimakkaan kasvun hillitseminen.

Omistusasuntojen asumistuen lakkauttamisella on tarkoitus kohdentaa tukea kaikkein pienituloisimmille ja vähävaraisimmille tuensaajille. Ansiotulovähennyksen poiston tavoitteena on kookaikatyon vastaanottamien kannusteiden parantaminen.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Asumistuki omistusasuntoihin lakkautettaisiin. Omistusasuntoja ovat osakeasunnot eli asunto-osakeyhtiön tai asunto-osuuskunnan omistamassa talossa sijaitsevat asunnot ja muut omistusasunnot eli lähinnä omakotitalotyypiset asunnot.

Asumistuen korvausprosenttia laskettaisiin nykyisestä 80 prosentista 70 prosenttiin. Asumistuki olisi siten jatkossa aina 70 prosenttia todellisten, enintään enimmäismääraisten, asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta.

Helsinki yhdistettäisiin samaan kuntaryhmään muun pääkaupunkiseudun kanssa, eli asumistuksessa huomioon otettavat enimmäismäärät laskisivat Helsingissä hieman. Asumistukea saavien ruokakuntien keskimääräiset asumismenot Helsingissä eivät merkittävästi poikke Espoossa, Kauniasissa ja Vantaalla asuvien vastaavista menoista.

Ruokakunnan jäsenen tukeen vaikuttavista kuukausituloista vähennettävästä, palkka- ja yrittäjätuloja koskevasta 300 euron ansiotulovähennyksestä luovutettaisiin.

Asumistuen määrää laskettaessa määritellään perusomavastuu, johon vaikuttavat ruokakunnan yhteenlasketut tulot. Kaikkein pienituloisimmilla perusomavastuuta ei muodostu lainkaan ja tämä alaraja riippuu ruokakunnan aikuisten ja lasten lukumäärästä. Mainitun rajan ylittävistä tuloista otettaisiin jatkossa huomioon 50 prosenttia nykyisen 42 prosentin sijaan perusomavastuusuutta määriteltäessä.

Asumistuen määrään vaikuttava perusomavastuu riippuu ruokakunnan lasten ja aikuisten määrästä ja sekä lapselle että aikuiselle määritely oma kerroin. Esityksen vaikutuksia lapsiperheisiin lievennetään pienentämällä aikuisen kerrointa ja kasvattamalla lapsen kerrointa. Tällöin lapsiperheiden perusomavastuu muodostuu hieman pienemmäksi ja perhe saa hieman suurempaa tukea.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

4.2.1.1 Vaikutukset kotitalouksien taloudelliseen asemaan

Muutokset pienentäisivät yleistä asumistukea saavien kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. Muutoksen suuruus riippuu kotitalouden koosta, asuinpaikasta, tulotasosta sekä asumismenoista. Muutokset vaikuttavat kaikkiin yleisen asumistuen saajiin, joskin toimeentulotuen saajilla yleisen asumistuen pieneminen kompensoituu täysimääräisesti toimeentulotuesta. Eniten tuki pienenee jonkin verran työtuloja saavilla tuensaajilla. Alla kuvataan ensin yksittäisten muutosehdotusten vaikutuksia kotitalouksiin ja lopuksi koko kokonaisuuden vaikutukset. Yksittäisten muutosehdotusten vaikutukset on kuvattu numeromääräisesti itsenäisinä, eli niissä ei ole otettu huomioon muiden ehdotettujen muutosten vaikutuksia kuhunkin yksittäiseen muutokseen. Kaikkien ehdotusten kokonaisvaikutuksia kuvataan Yhteisvaikutukset-otsikon alla.

Koska yleinen asumistuki myönnetään ruokakuntakohtaisesti, vaikutusarvioissa esitetyt luokitteletut koskevat koko ruokakuntaa. Esimerkiksi opiskelijaruokakunnaksi on määritelty ruokakunta, jossa ainakin yksi henkilö saa opintotukea. Esitetyt luvut eivät siis suoraan kerro useamman henkilön ruokakunnissa kaikkien ruokakunnan jäsenten elämäntilanteesta.

Korvausprosentin laskeminen 70 prosenttiin

Korvausprosentin laskeminen 80 prosentista 70 prosenttiin hyväksyttävien asumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta pienentää tuen tasoa kaikilla yleisen asumistuen saajilla. Tuki pienenee muutoksen myötä useimmissa tapauksissa 12,5 prosenttia. Euromääräisesti vaikutus on sitä suurempi, mitä enemmän ruokakunta saa yleistä asumistukea.

Perusomavastuun korottaminen 50 prosenttiin

Perusomavastuun korottaminen 42 prosentista 50 prosenttiin pienentää tuen tasoa niillä tuensaajilla, joilla tulot ylittävät perusomavastuun rajan. Elokuussa 2023 yleistä asumistukea maksettiin 370 598 ruokakunnalle. Näistä niitä, joilla perusomavastuu oli nolla, oli 196 664 ja vastaavasti perusomavastuuta oli loppuilla 173 934 ruokakunnalla. Esimerkiksi pelkkää työmarkkinatukea saavalla yksinasuvalla tai opintotuen lisäksi vain pieniä työtuloja saavalla opiskelijalla perusomavastuu on nolla, joten heihin muutos ei vaikuta. Vaikutus on sitä suurempi mitä suuremmat tulot tuensaajalla on. Esimerkiksi 1 200 euroa kuukaudessa tienävällä Espoossa asuvalla yksinasuvalla tuki pienenesi vuoden 2023 tasossa noin 8 euroa, mutta 1 800 euroa tienävällä noin 46 euroa kuukaudessa.

Muutos myös pienentää tulorajaa, jolla yleistä asumistukea vielä saa, eli tiputtaa tuensaajien joukossa eniten tuloja saavat ruokakunnat kokonaan pois tuelta.

Perusomavastuun kaavassa olevien aikuisen ja lapsen kertoimen muuttaminen

Aikuisen kerrointa pienennetään 15 prosenttia ja lapsen kerrointa kasvatetaan 20 prosenttia. Muutos pienentää yksin asuvien tukea keskimäärin noin 6 euroa kuukaudessa. Vastaavasti muutos kasvattaa kahden lapsen yksinhuoltajan tukea keskimäärin noin 31 euroa kuukaudessa ja kahden huoltajan kaksilapsisen perheen tukea noin 23 euroa kuukaudessa. Kertoimien muuttaminen siis lieventää muiden ehdotettujen muutosten vaikutuksia yleistä asumistukea saaviin ruokakuntiin, joissa on lapsia, ja suurentaa vaikutuksia ruokakuntiin, joissa on pelkkiä aikuisia.

Ansiotulovähennyksen poisto

300 euron ansiotulovähennyksen eli yleisen asumistuen ”suojaosan” poisto pienentää tuen tasoa kaikilla tuensaajilla, joilla on työtuloja perusomavastuun alarajan ylittävä määrä. Ansiotulovähennys on tarkoittanut sitä, että työtuloja ei oteta huomioon tuen laskennassa 300 euroon asti. Muutoksen myötä tuki pienenee useimmilla työtuloja saavilla tuensaajilla noin 100 euroa kuukaudessa. Kaikkein pieni- ja suurituloisimmilla tuensaajilla vaikutus on pienempi.

Ansiotulovähennyksen poisto pienentää 300 eurolla asumistuen saantiin oikeuttavien tulojen ylärajaa eli pudottaa tuelta pois alle 300 eurolla nykyisen tuen saannin tuloylärajan alittavat henkilöt. Tuloraja on vuonna 2023 yksinasuvalla Helsingissä 2119 euroa kuukaudessa, kuntaryhmässä 2 2073 euroa kuukaudessa, kuntaryhmässä 3 1797 euroa kuukaudessa ja kuntaryhmässä 4 1671 euroa kuukaudessa. Useamman henkilön ruokakunnissa tulorajat ovat suurempia ja riippuvat lasten ja aikuisten määristä.

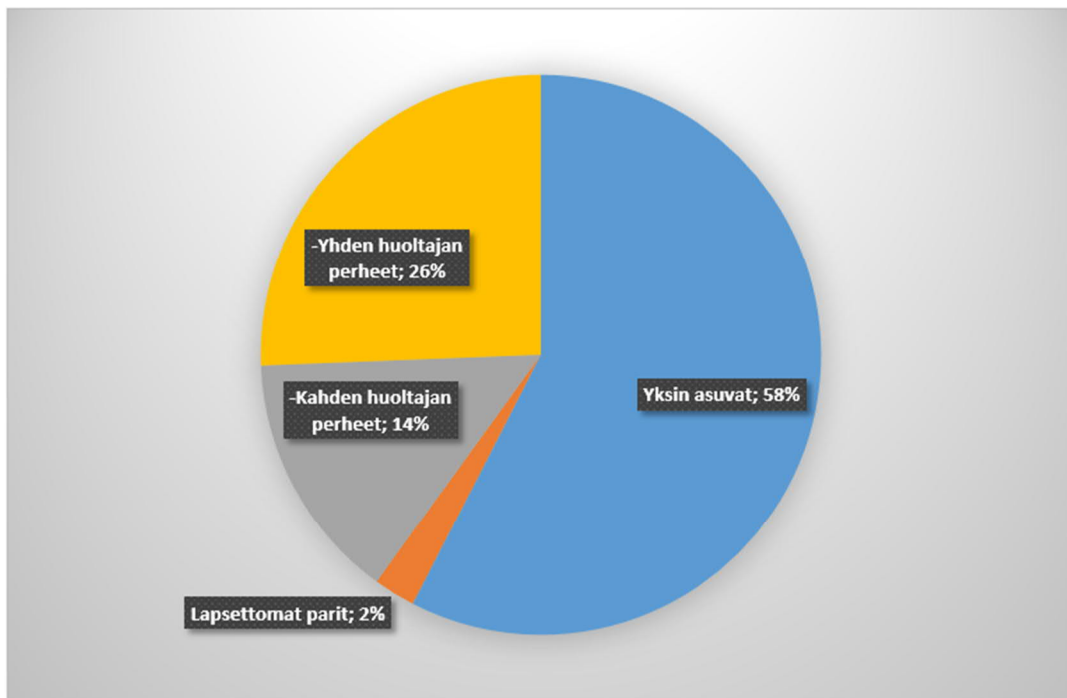
Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2

Helsingin yhdistäminen kuntaryhmään 2 laskee yleisen asumistuen hyväksyttävät asumismenot Helsingissä muun pääkaupunkiseudun tasolle. Esimerkiksi yksinasuvalla enimmäisasumismenot tippuvat Helsingissä 582 eurosta 563 euroon vuoden 2023 tasossa. Tuen tasossa tämä tarkoittaa yksinasuvalle enimmäisasumismenot ylittävälle noin 15 euron kuukausittaista laskua. Useamman henkilön ruokakunnissa tuki pienenee euromääräisesti tätä enemmän. Lähes kaikki Helsingissä yleistä asumistukea saavat ylittävät jo nykyiset enimmäisasumismenot, joten muutos vaikuttaa lähes kaikkiin helsinkiläisiin asumistuen saajiin.

Omistusasuntojen asumistuen lakkauttaminen

Omistusasunnoista maksettiin yleistä asumistukea vuoden 2022 lopussa vajaalle 15 000 ruokakunnalle eli 3,9 prosentille kaikista tuensaajaruokakunnista, joskin määrä on ollut melko nopeassa kasvussa todennäköisesti korkotason nousun myötä, ja elokuussa 2023 tukea maksettiin jo 17 000 ruokakunnalle. Kaksi kolmasosa tuista maksettiin osakeasuntoihin ja yksi kolmasosa omakotitaloihin. Keskimäärin tukea maksettiin vuoden 2022 lopussa noin 190 euroa kuukaudessa noin 362 euron asumismenoihin. Elokuussa 2023 keskimääräinen tuki oli kasvanut noin 242 euroon kuukaudessa ja keskimääräiset asumismenot tuensaajilla 513 euroon kuukaudessa. Nykyisellä korkotasolla tuen poisto siis poistaisi noin 17 000 tuensaajalta keskimäärin noin 240 euron tuen kuukaudessa. Mikäli asumismenojen ja tuensaajien määrän nousevat trendit jatkuvat, vaikutus olisi vuonna 2024 todennäköisesti jonkin verran tätä suurempi.

Kuviossa 6 on esitetty omistusasuntoihin yleistä asumistukea saaneiden osuuden ruokakuntatyypeittäin. Suurin osa tukea saavista on yksin asuvia, mutta myös yksinhuoltajien osuus on varsin korkea, yli neljännes. Yli kahden aikuisen ruokakuntiin tukea maksettiin melko harvoin.

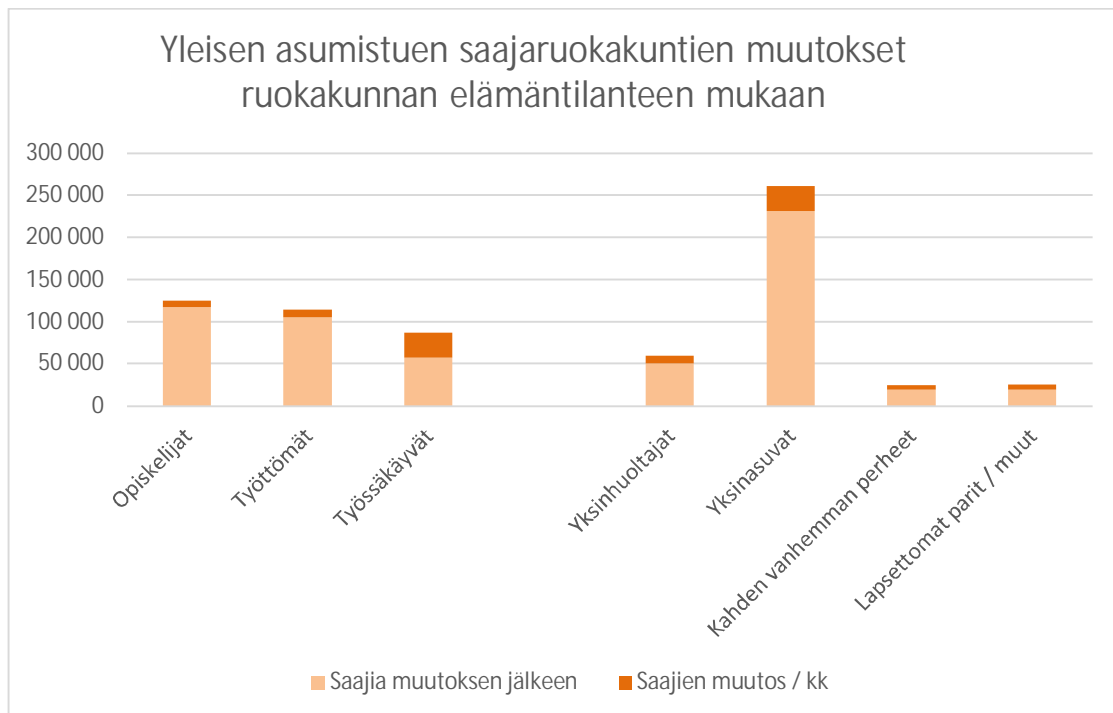
Kuvio 6: Omistusasuntoihin tukea saaneiden ruokakuntatyytit elokuussa 2023. Lähde: Kelasto.

Kuvio 6. Omistusasuntoihin tukea saaneiden ruokakuntatyytit elokuussa 2023. Lähde: Kelasto.

Kokonaisvaikutukset

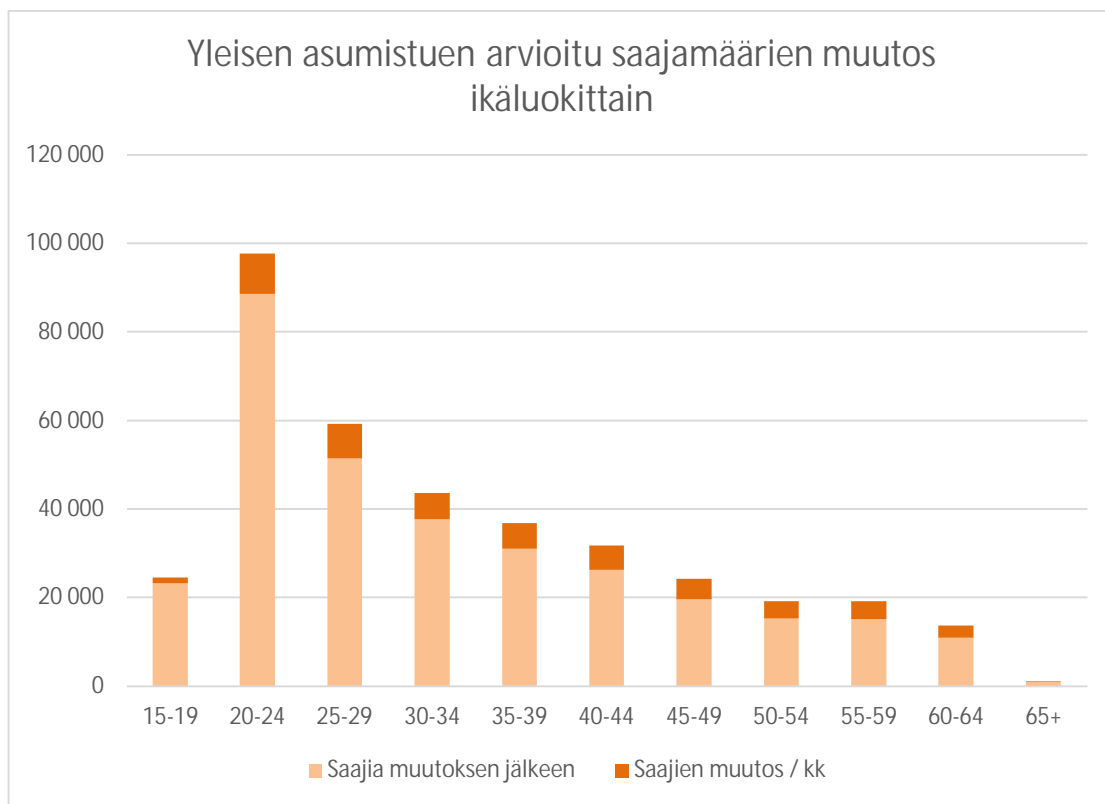
Kuviossa 7 on esitetty muutosten vaikutukset yleistä asumistukea saavien ruokakuntien määrään elämäntilanteen ja perhetyypin mukaan. Eniten muutokset vaikuttavat ansiotulovähennyksen ja perusomavastuun korotuksen myötä työssäkäyviin ruokakuntiin, joista yli kolmasosan arvioidaan tippuvan kokonaan pois yleiseltä asumistuella. Keskimäärin tuki muuttuisi työssäkäyvällä ruokakunnalla 133 euroa kuukaudessa. Opiskelijaruokakunnista tuelta tippuisi arviolta 6,5 prosenttia ja työttömistä arviolta 8 prosenttia. Vastaavasti yleinen asumistuki pienenesi opiskelijaruokakunnalla keskimäärin 76 ja työttömällä ruokakunnalla 73 euroa kuukaudessa.

Perhetyypeistä muutokset vaikuttaisivat ruokakunnittain tarkasteltuna eniten kahden vanhemman lapsiperheisiin, joista yli 23 prosenttia tippuisi tuelta kokonaan ja tuen muutos olisi keskimäärin 140 euroa kuukaudessa. Myös lapsettomiin pareihin muutokset olisivat samankaltaisia: 25,5 prosenttia tippuisi tuelta kokonaan ja tuki pienenesi keskimäärin 127 euroa kuukaudessa. Yksinasuvilla tuelta tippuisi kokonaan 11 prosenttia, ja tuki pienenesi keskimäärin 70 euroa kuukaudessa. Yksinhuoltajilla vastaavat luvut olisivat 15 prosenttia ja 111 euroa. Luvut ovat ruokakuntakohtaisia, joten yksinasuvilla muutos olisi kuitenkin euromääräisesti suurin henkilöä kohden.

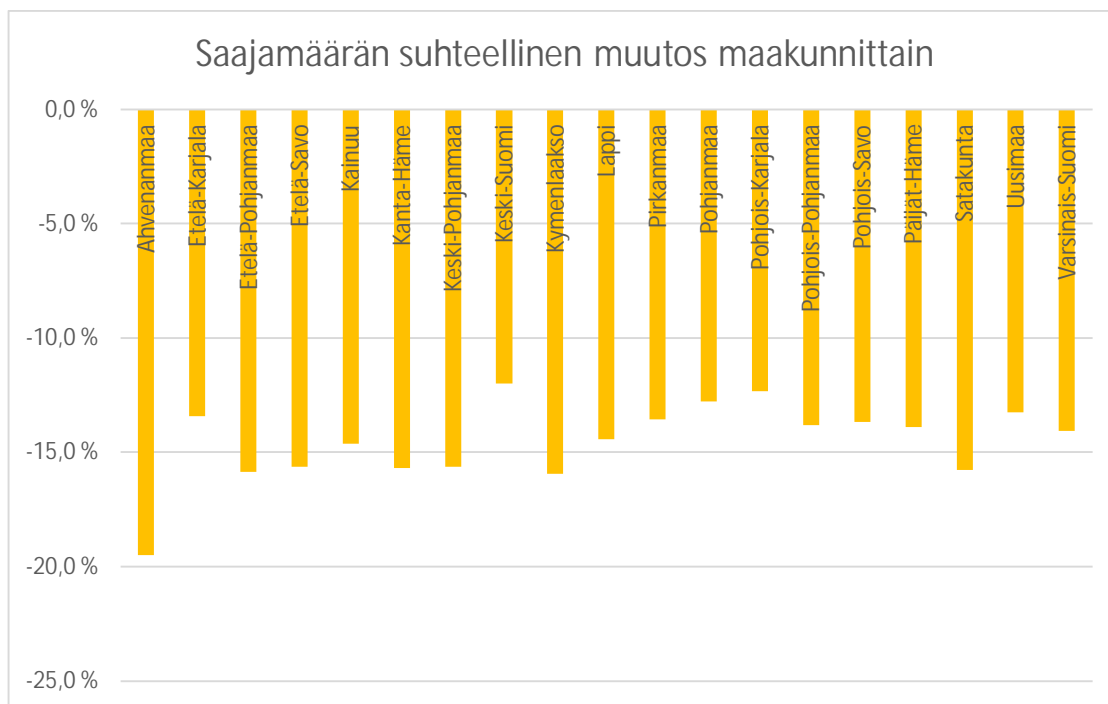
Kuvio 7. Saajaruokakunnat elämäntilanteen mukaan. Lähde: Kela

Kuviossa 8 esitetään arvioitu muutos yleisen asumistuen saajaruokakunnissa muutosten seurauksena. Yhteensä muutokset pienentäisivät saajamäärää noin 50 000 ruokakunnalla kuukaudessa. Lukumääräisesti suurin vaikutus saajamäärässä on 20–24-vuotiaiden ikäluokkaan, jossa tuensaajia on eniten. Suhteessa saajamääriin vaikutukset ovat kuitenkin suurempia vanhemmissa ikäluokissa. 20–24-vuotiaista tuelta tippuisi noin 9 prosenttia, kun yli 45-vuotiaiden ikäryhmissä suhteellinen osuus on lähellä 20 prosenttia.

Kuvio 8. Yleisen asumistuen saajamäärien muutos maakunnittain.

Kuviossa 9 on esitetty saajaruokakuntien arvioidut muutokset maakunnittain. Eniten tuelta tippuu suhteellisesti ruokakuntia Ahvenanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla, Etelä-Savossa, Kanta-Hämeessä, Keski-Pohjanmaalla, Kymenlaaksossa ja Satakunnassa. Euromääräisesti muutokset eivät kuitenkaan eroa maakunnittain huomattavasti lukuun ottamatta Uuttamaata ja Ahvenanmaata. Uudellamaalla tuki tippuu keskimäärin 103 euroa ruokakuntaa kohden (Ahvenanmaalla 94 euroa). Manner-Suomen muissa maakunnissa muutos on kaikissa keskimäärin 70–79 euroa ruokakuntaa kohden.

Kuvio 9. Arvioitu saajamäärien muutos ikäluovittain. Lähde: Kela

Yllä esitetyt muutokset tuen tasoon sisältävät vain arvioidut vaikutukset yleiseen asumistukeen. Osa yleisen asumistuen saajista saa kuitenkin myös toimeentulotukea. Mikäli kotitalous saisi toimeentulotukea ilman yleisen asumistuen muutoksiakin, kotitalouden käytettävissä olevat tulot eivät käytännössä muutu, koska yleisen asumistuen pieneneminen lisää toimeentulotuen tarvetta, ja siten kotitalouden saamaa toimeentulotukea.

Taulukossa 1 on esitetty yleisen asumistuen keskimääräin muutokset myös toimeentulotukea saman vuoden aikana saaneilla päätoimen mukaan jaoteltuna. Toimeentulotuen saajamäärät ovat taulukoissa vuositason lukuja eivätkä siten suoraan verrannollisia yllä esitettyihin yleisen asumistuen kuukausittaisiin saajamääriin. Kotitalous on voi saada toimeentulotukea vuoden aikana vain lyhyen aikaa, vaikka saisi yleistä asumistukea koko vuoden. Tällöin toimeentulotuki kompensoi yleisen asumistuen muutoksia vain niinä kuukausina, jolloin henkilö saa toimeentulotukea.

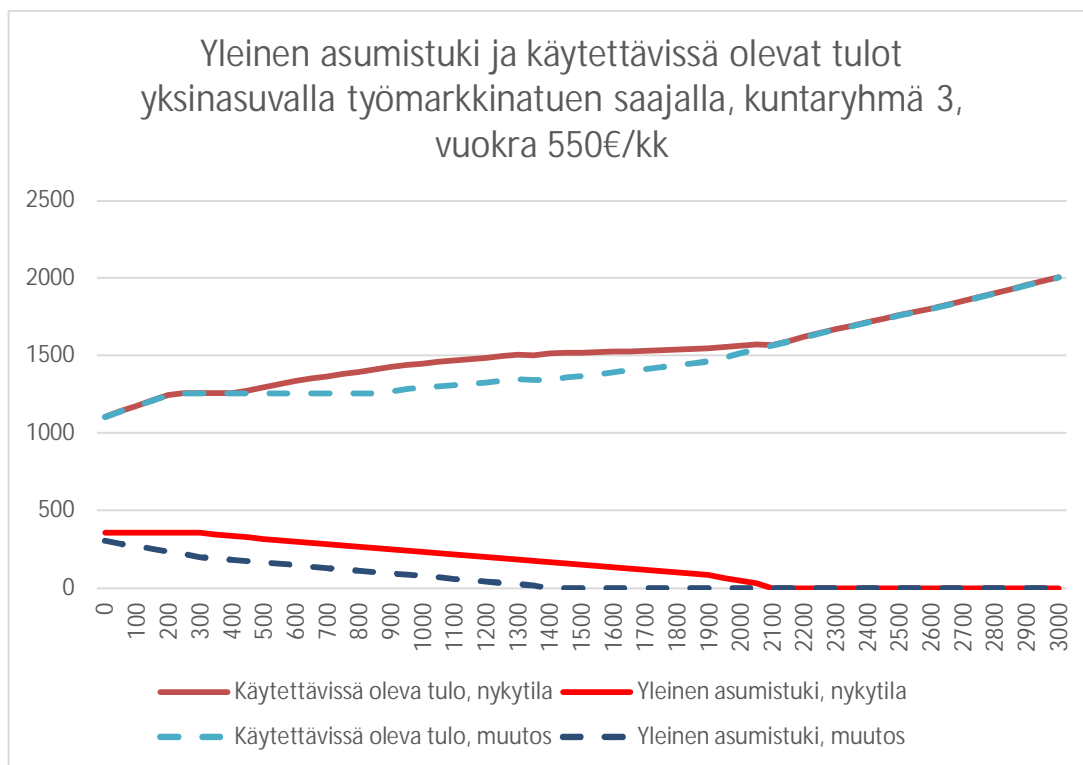
Kuten taulukosta selviää, toimeentulotuen saanti on yleisintä työttömien keskuudessa. Yli 70 % niistä toimeentulotuen saajakotitalouksista, joiden tuloina oli otettu huomioon yleistä asumistukea, oli työttömiä. Suurin osa oli yksinasuvia työttömiä. Myös yksinhuoltajatalouksissa toimeentulotuen saanti on yleistä. Toimeentulotuen saajat ovat keskimäärin muita yleisen asumistuen saajia vanhempia, mikä johtuu erityisesti siitä, että opiskelijoilla toimeentulotuen saanti on suhteellisen harvinaista. Toimeentulotuen saanti huomioon ottaen ehdotusten keskimääräiset vaikutukset ovat siis suhteellisesti suuremmat opiskelijoihin kuin työttömiin.

Kelan arvion mukaan toimeentulotuen saajien määrä lisääntyy muutoksen myötä noin 15 000 kotitaloudella.

Taulukko 1: Toimeentulotuen saajat päätoimen mukaan

Yleisen asumistuen keskimääräiset muutokset toimeentulotuen saajilla päätoimen mukaan jaoteltuna		
Hakijan päätoimi	Yleisen asumistuen muutos keskimäärin per kotitalous per kk	Kotitalouksien lkm
Eläkkeellä iän perusteella	-85,98 €	595
Hoitovapaalla	-90,89 €	4 244
Muut työvoiman ulkopuolella olevat	-73,63 €	320
Omaa perheenjäsentä hoitavat	-96,95 €	522
Opiskelijat, koululaiset	-61,05 €	11 452
Pitkäaikaisesti sairaat	-59,85 €	9 400
Työkyvyttömyyseläkettä saavat	-85,54 €	1 666
Työlliset	-109,33 €	21 476
Työttömät	-62,12 €	130 309
Varusmiehet, siviilipalvelusmiehet	-47,27 €	1 062
Äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaalla	-86,26 €	
Yhteensä		183 583

Kuvio 10 havainnollistaa muutosten vaikutuksia käytettävissä oleviin tuloihin ja tuen määrään eri tulotasolla. Kuvio on laskennallinen esimerkki, joka perustuu tulojen vuosikeskiarvoon eikä sitä tule käsittää edustavana kuvauksena tarkoista euromääräisistä vaikutuksista todellisissa tilanteissa. Yleinen asumistuki tarkistetaan vain kerran vuodessa, elleivät tulot muutu merkittävästi, ja verotus lasketaan vuositasolla, joten käytännössä tulojen vaikutus etuuksiin ei ole yhtä suoraviivainen kuin kuvio esittää. Kuvio kuitenkin havainnollistaa sitä, kuinka tukitason muutos on pienin kokonaan työttömällä henkilöllä, jolla ei ole lainkaan työtuloja. Suurin muutos on noin 900–1 400 euron työtuloilla. Tätä pienemmillä tuloilla toimeentulotuki kompensoi yleisen asumistuen pienenemistä, ja tätä suuremmilla tuloilla asumistukea ei jäisi muutosten myötä enää maksettavaksi. Nykytilassa esimerkin henkilö saisi yleistä asumistukea yli 2 000 euron kuukausittaisilla työtuloilla, mutta muutoksen myötä tuki lakkaisi jo noin 1 400 euron työtuloilla. Laskelmat on tehty vuoden 2023 tasossa ja vuoden 2023 lainsäädännöllä.

Kuvio 10: Yleinen asumistuki ja käytettävissä olevat tulot työtulojen mukaan. Lähde: SISU-mikrosimulaatiomallin esimerkkilaskelmat / STM

Sukupuolivaikutukset

Taulukossa 2 on esitetty muutosten vaikutukset eri tuensaajaryhmiin sukupuolittain jaoteltuna. Keskimäärin muutokset pienentävät tukea miehillä arviolta 76 euroa kuukaudessa ja naisilta 93 euroa kuukaudessa. Vaikutukset kohdistuvat sekä saajamäärien että tuen tason keskimääräisten muutosten osalta muita ryhmiä voimakkaammin työssäkäyviin ja yksinhuoltajiin. Tuensaajien selvä enemmistö näissä ryhmissä on naisia. Myös kaikista tuensaajista eli ehdotettujen muutosten kohteena olevista enemmistö on naisia. Tämä kuvastaa sitä, että osa-aikatoiden tekeminen on yleistä juuri naisilla, ja matalapalkkaiset alat ovat usein naisvaltaisia. Myös asumistukea saavista opiskelijoista selvä enemmistö on naisia. Kokonaan työttömistä, esimerkiksi pitkään työmarkkinatukea saaneista pitkäaikaistyöttömistä, enemmistö on sen sijaan miehiä. Kun ehdotetut muutokset ovat euromääräisesti lievempiä kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleviin työttömiin kuin jonkin verran työtuloja saaviin ruokakuntiin, kohdistuvat muutokset voimakkaammin juuri naisiin.

Taulukko 2: Vaikutukset sukupuolittain. Lähde: Kela

	Saajia/kk	Miehiä	Naisia	Saajien muutos, miehet	Saajien muutos, naiset	Tuen muutos, e/kk, miehet	Tuen muutos, e/kk, naiset
Opiskelijat	125 000	56 150	68 850	-3 300	-4 900	-71	-78
Työttömät	114 000	66 300	47 700	-5 300	-3 900	-66	-77
Työssäkäyvät	87 000	26 500	60 500	-9 800	-19 900	-128	-140
Yksinhuoltajat	59 600	4 500	55 100	-750	-8 250	-103	-114
Yksinasuvat	261 000	139 000	122 000	-14 400	-15 100	-66	-74
Kahden vanhemman perheet	24 700						
Lapsettomat parit / muut	25 300						
Yhteensä						-76	-93

Yhteisvaikutukset muiden sosiaaliturvamuutosten kanssa

Tässä esityksessä on kuvattu yleisen asumistuen muutosehdotusten vaikutuksia itsenäisenä kokonaisuutena. Ehdotetuilla muutoksilla on kuitenkin yhteisvaikutuksia myös muiden hallituksen esittämien sosiaaliturvamuutosten kanssa. Sosiaali- ja terveysministeriö valmistelee syksyllä 2023 valmisteltavista sosiaaliturvamuutoksista muistion, jossa kuvataan kaikkien muutosten yhteisvaikutuksia kotitalouksiin.

4.2.1.2 Vaikutukset valtion ja kuntien kustannuksiin

Asumistuen korvausprosentin laskeminen 80 prosentista 70 prosenttiin, Helsingin siirtäminen kuntaryhmä 2:n tasolle, perusomavastuun tuloharkinnan kiristäminen sekä ansiotulovähennyksen poisto vähentäisivät valtion asumistukimenoja arviolta noin 355 miljoonaa euroa vuodessa. Edellä mainitut muutokset vaikuttavat merkittävässä määrin toisiinsa, eikä yksittäisen muutoksen vaikutusta pysty tarkalla tasolla erittelemään kokonaisuudesta. Suurin vaikutus on korvausprosentin laskemisella, ja pienin Helsingin siirtämisellä kuntaryhmän 2 tasolle. Omistusasumisen tuen poisto vähentäisi asumistukimenoja edellä mainittujen muutosten päälle noin 30 miljoonaa euroa vuodessa. Muutokset kuitenkin lisäisivät toimeentulotukimenoja vuositasolla yhteensä arviolta noin 77,2 miljoonaa euroa, jolloin muutokset säästäisivät julkisia menoja yhteensä arviolta noin 308 miljoonaa euroa. Vaikutukset on eritelty taulukossa 2.

Vaikutukset toteutuisivat vaiheittain, koska yleisen asumistuen määrää tarkistetaan tuensaajilla 12 kuukauden välein, ellei saajan taloudellisessa tilanteessa tapahdu vuoden aikana merkittäviä muutoksia. Vuonna 2024 vaikutuksista toteutuisi arviolta noin puolet, ja vuonna 2025 jo valtaosa. Omistusasumisen tuen poisto vaikuttaisi täysimääräisesti heti 1.9.2024 alkaen.

Taulukko 3: Vaikutukset julkiseen talouteen

Vaikutukset julkiseen talouteen vuodessa, miljoonaa euroa			
Muutos	Yleinen asumistuki	Toimeentulotuki	Yhteensä
Perusomavastuun korotus 50 % Tuen tason tarkistus 70 % Helsinki kuntaryhmä 2:n tasolle Ansiotulovähennyksen poisto	-355	70,5	-284,5
Perusomavastuun parametrien muutos: aikuinen -15 %, lapsi + 20 %		1,7	1,7
Omistusasumisen tuen poisto	-30	5	-25
Yhteensä	-385	77,2	-307,8

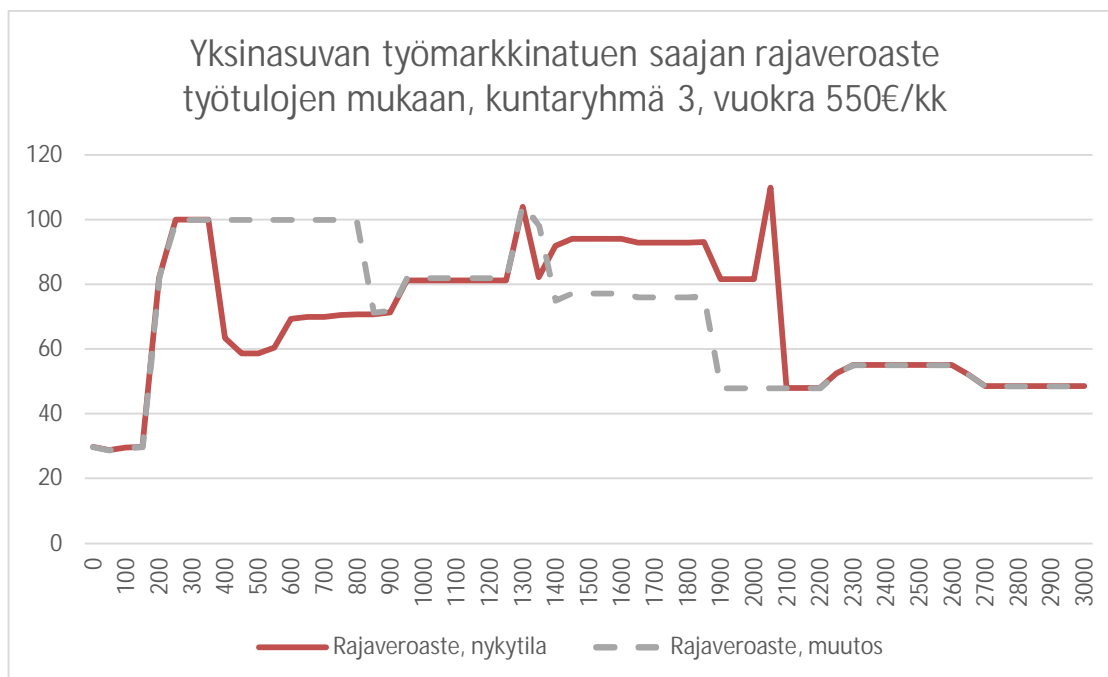
Vaikutukset kuntiin

Kunnat rahoittavat puolet toimeentulotuen kustannuksista. Koska toimeentulotuen kustannukset vähennetään kuntien valtionosuuksista toteumavuotta seuraavan vuoden talousarviossa, vaikutukset kuntiin toteutuvat kahden vuoden viiveellä. Esitetyt muutokset lisäävät kuntien toimeentulotukimenoja yhteensä arviolta 20 miljoonaa euroa vuonna 2026 ja arviolta 38,6 miljoonaa euroa vuodesta 2027 eteenpäin.

4.2.1.3 Vaikutukset työllisyyteen ja työnteon taloudellisiin kannustimiin

Muutosten vaikutukset työnteon taloudellisiin kannustimiin vaihtelevat tapauskohtaisesti. Yleisellä tasolla tukitason tippuminen parantaa etenkin kokoaikatyön taloudellisia kannustimia, kun tuensaajan käytettävissä olevat tulot pienenevät suhteessa kokoaikatyöstä saatavaan palkkaan. Kannustimet työllistyä nykyisiä tuen saannin tulorajoja suuremmille tuloille paranevat. Osa-aikatyön tekemisen kannustimet kuitenkin heikkenevät ainakin suurimmalla osalla tuensaajista. Myös kannustimet työllistyä hyvin pienipalkkaiseen kokoaikatöihin voivat heikentyä joissain tapauksissa, kun tuen saannin tuloraja pienenee. Perusomavastuun korottaminen 50 prosenttiin pienentää työnteosta käteen jäävää tuloa, ja ansiotulovähennyksen poistaminen heikentää merkittävästi kannustimia ottaa vastaan työtä etenkin pienillä kuukausittaisilla työtunneilla.

Kuvio 11 havainnollistaa kannustinten muutosta ns. efektiivisen rajaveroasteen vertailulla yksinasuvalla työmarkkinatuen saajalla ennen ja jälkeen muutosten. Efektiivinen rajaveroaste kuvaa sitä, kuinka suuri osuus henkilölle jää käteen työnteosta ansaitusta lisätulosta, kun otetaan huomioon verotus sekä tulojen vaikutus etuuksiin. Kuvio on laskennallinen esimerkki eikä suoraan kuvaa kenenkään yksittäisen henkilön tilannetta kuukausitasolla, sillä yleiseen asumistukeen vaikuttavia tuloja ei tarkisteta kuukausittain ja verotukseen vaikuttavat koko vuoden tulot. Kuvio kuitenkin havainnollistaa sitä, kuinka työnteon lisääminen muuttuu vähemmän kannattavaksi pienimmillä työtuloilla ja paranee esimerkkitapauksessa yli 1400 euron työtuloilla kuukaudessa. Tulot, joilla efektiivinen rajaveroaste on yli 100 prosenttia nousevat, koska toimeentulotuen osuus esimerkkihenkilön tuloista nousee.

Muutoksilla on siis sekä työnteon kannustimia heikentäviä että niitä parantavia vaikutuksia. Valtiovarainministeriön SISU-mikrosimulaatiomallilla tekemän alustavan arvion mukaan muutosten kokonaisvaikutukset työllisyyteen ovat vähäisiä.

4.2.1.4 Vaikutukset asuntomarkkinoihin

Vuoden 2015 asumistuen uudistuksen vaikutuksia tarkastelleessa tutkimuksessa¹ ei havaittu pieniin asuntoihin kohdistuneiden asumistuen muutosten vaikuttaneen vuokratason. Tulosten mukaan yhden euron asumistuen lisäys johti vuokrien kasvuun alle sentillä. Tulosten perusteella voidaan odottaa, ettei myöskään ehdotetuilla asumistuen muutoksilla ole suuria vaikutuksia yleiseen vuokratason. On kuitenkin mahdollista, että asuntomarkkinoiden tilanne on muutosten voimaantuloa hetkellä siinä määrin erilainen kuin vuoden 2015 uudistusten jälkeen, että ehdotusten vaikutukset vuokratason olisivat tutkimuksessa havaittuja suuremmat. Aiemman tutkimuksen perusteella suuret vaikutukset vuokratason lienevät kuitenkin epätodennäköisiä.

4.2.2 Vaikutukset Kansaneläkelaitoksen toimintaan

Ehdotetut muutokset edellyttävät muutoksia Kansaneläkelaitoksen tietojärjestelmiin muutoksia. Lisäksi ehdotettujen muutosten toimeenpääntö edellyttää henkilöstön kouluttamista, etuudenhakijoille suunnatun neuvonnan ja informaation uudistamista ja erityisesti muutosten voimaantulon vaiheessa myös vastaamista neuvontatilanteiden määrän kasvuun.

¹ Eerola, E., Lyytikäinen, T., Saarimaa, T., & Vanhapelto, T. (2022). The Incidence of Housing Allowances: Quasi-Experimental Evidence.

4.2.3 Vaikutukset muutoksenhakuelinten toimintaan

Ehdotetut muutokset lisännevät jossain määrin yleistä asumistukea koskeviin päätöksiin kohdistuvia valituksia ja siten sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja vakuutusoiden asiamääriä.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Hallitusohjelmassa tavoitellaan yleiseen asumistukeen huomattavia säästöjä. Säästöjen mitta-luokasta johtuen on valittu useita toimia. Ehdotukset perustuvat hallitusohjelmaan, joten niiden osalta esitystä valmisteltaessa ei olla tehty vaihtoehtoisten ratkaisutapojen arviointia. Valmistelun yhteydessä arvioitiin malleja, joilla esityksen vaikutuksia lapsiperheisiin voitaisiin lieven-tää. Esillä oli enimmäisasumismenojen tarkastelu erikokoisille ruokakunnille, mutta perusoma-vastuun määrittelyyn liittyvien lapsen ja aikuisen kertoimien muuttaminen todettiin toimivam-maksi ratkaisuksi.

6 Lausuntopalaute

Täydentyy lausuntokierroksen jälkeen.

7 Säännöskohtaisen perustelut

7.1 Laki yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

7 §. Asunto. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lain 7 §:ää. Pykälän 1 momentista poistetaan maininta omistusasuntoon maksettavasta tuesta ja asumistuki omistusasuntoihin lakkautetaan.

Pykälän 3 momenttiin tehdään tekninen korjaus, jossa viittaus kumottuun asumisoikeusasun-noista annettuun lakiin (650/1990) korvataan viittauksella asumisoikeusasunnoista annettuun lakiin (393/2021).

Pykälän 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi, kun tukea omistusasuntoihin ei makseta.

8 §. Oikeus asumistukeen. Tuen määrä muutettaisiin aiemmasta 80 prosentista 70 prosentiksi. Tukea maksettaisiin jatkossa 70 prosenttia hyväksyttävien asumismenojen, kuitenkin enintään enimmäisasumismenojen ja perusomavastuun erotuksesta.

9 §. Hyväksyttävät asumismenot. Pykälästä poistettaisiin omistusasunnon asumismenoja koskevat maininnat, kun asumistuki omistusasuntoihin lakkautetaan. Vastaavasti asumisoikeusasunnon korkomenoja koskeva maininta poistettaisiin eikä kyseisiä korkomenoja jatkossa otettaisi asumistukea määrättäessä huomioon.

10 §. Enimmäisasumismenot. Ensimmäinen ja toinen kuntaryhmä ehdotetaan yhdistettäväksi uudeksi ensimmäiseksi kuntaryhmäksi eli Helsinki yhdistetään kuntaryhmityksessä muuhun pääkaupunkiseutuun. Enimmäisasumismenot alenisivat siten Helsingissä hieman.

13 §. Ansiotulovähennys. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Ansiotulovähennyksestä luovuttai-siin.

16 §. Perusomavastuuosuus. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tulojen vaikutusta perusomavastuun määräytymiseen kiristettäisiin. Ruokakunnan aikuisten ja lasten lukumäärästä riippuvan summan ylittävistä tuloista otettaisiin huomioon 50 prosenttia aiemman

42 prosentin sijaan perusomavastuuta määrätessä. Samalla esitysten vaikutuksia lapsiperheisiin lievennettäisiin pienentämällä kaavassa olevaa aikuisen kerrointa ja nostamalla lapsen kerrointa. Pykälässä luvut ovat lain tasossa, vuoden 2023 tasossa aikuisen kerroin olisi 94 euroa ja lapsen kerroin 296 euroa.

31 §. Asumistuen takaisinperiminen. Pykälän 3 momentista korjattaisiin virheellinen ilmaisu. Säännöksen tarkoitus on ollut mahdollistaa liikaa maksetun määrän kuittaaminen Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta, kuitenkin niin, että kuittaaminen ilman tuensaajan suostumusta voisi kohdistua vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan etuuteen. Vastaava säännös oli myös asumistukitukilaissa (408/1975) ja on muissa Kansaneläkelaitoksen hoitamia etuuksia koskevissa laeissa, esimerkiksi eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 33 § 3 momentissa ja sairausvakuutuslain (1224/2004) 15 luvun 18 § 3 momentissa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös

Lainmuutokset esitetään tuleviksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024 ja niitä sovellettaisiin lain voimaantulosta ja myöhäisemmästä ajasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen. Lain 7 §, 8 § 2 momentti ja 9 § ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024 ja 8 § 2 momenttia sovellettaisiin siitä tai myöhäisemmästä ajasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen.

Muutokset tulisivat yksittäiselle tuensaajalle, joka on saanut tukea jo ennen tämän lain voimaantuloa saanut tukea siten voimaan sitä mukaa, kun kyseisen ruokakunnan tukea tarkistettaisiin. Omistusasunnon tukien lakkauttaminen tulisi kuitenkin voimaan kaikille tukea saaneille syyskuun 1 päivänä 2024 ja kyseiset tuet lakkautettaisiin kerralla.

Lain 13 §:n kumoamista ei otettaisi huomioon arvioitaessa 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista ruokakunnan jatkuvien kuukausitulojen muutosta. Tuen tarkistaminen tulojen huomattavan muutoksen perusteella edellyttäisi siis ruokakunnan todellisten tulojen muutosta, eikä ansiotulovähennyksen poistumista otettaisi tuloja verrattaessa huomioon.

8 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024 ja sitä sovellettaisiin siitä ja myöhäisemmästä ajasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen. Lain 7 § ja 9 § ehdotetaan kuitenkin tulevan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024. Lain 13 §:n kumoamista ei otettaisi huomioon arvioitaessa 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista ruokakunnan jatkuvien kuukausitulojen muutosta.

9 Suhde muihin esityksiin

9.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman osiossa 4.3, Työhön kannustava sosiaaliturva, linjataan useista keinoista uudistaa sosiaaliturvaa siten, että järjestelmä on yksinkertaisempi ja työhön kannustava. Tähän hallituksen esitykseen sisältyy osa hallitusohjelman mukaisista asumistukea koskevista ehdotuksista. Hallitusohjelmaan perustuvat ehdotukset, jotka koskevat muun muassa omaisuuden huomioon ottamista yleisessä asumistuessa annetaan eduskunnalle erillisessä hallituksen esityksessä vuonna 2024.

Vaikka tässä hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ja erilliseen hallituksen esitykseen sisällytettävät ehdotukset eivät olekaan keskinäisessä riippuvuussuhteessa, nyt ehdotettujen muutosten ja tulevassa hallituksen esityksessä ehdotettavien muutosten vaikutukset tulevat osittain kohdistumaan samoihin henkilöihin. Samoihin henkilöihin kohdistuvia ristikkäisvaikutuksia syntyy myös niin kutsuttua indeksijäädystä koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvistä ehdotuksista, ja lisäksi työttömyysturvaa koskevat muutosehdotukset kohdistuvat osin samoihin henkilöryhmiin, joihin tämän hallituksen esityksen vaikutukset kohdistuvat.

9.2 Suhde talousarvioesitykseen

Esitys liittyy vuoden 2024 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Asumisen tukea koskevalla sosiaaliturvalla on perusoikeuksien kannalta merkitystä erityisesti perustuslain 19 §:n 4 momentin kannalta. Säännöksen mukaan julkisen vallan tehtävänä on edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja tukea asumisen omatoimista järjestämistä. Asumiseen liittyvän sosiaaliturvan muodot (yleinen asumistuki, eläkkeensaajan asumistuki, opintotuen asumislisä ja osin sotilasavustus) ovat tapoja, joilla julkinen valta toimeenpanee tätä perustuslain mukaista toimintavelvoitetta. Julkinen valta edistää jokaisen oikeutta asuntoon ja sen omatoimiseen järjestämiseen myös muilla tavoin, kuten asuntotuotantoon kohdistuvilla tuilla ja omistusasunnon korkokulujen verovähennyksillä. Asumistuki on merkityksellinen myös perustuslain 19 §:n 2 momentin tarkoittaman perustoimeentulon turvan ja 1 momentin mukaisen välttämättömän toimeentulon ja huolenpidon kannalta.

Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kieltö ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa (HE 309/1993 vp, s. 42). Yhdenvertaisen kohtelun vaatimus kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa kansalaisia tai kansalaisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Perustuslain 6 §:n 2 momentti sisältää syrjintäkiellon, jonka perusteella ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Luettelo ei ole tyhjentävä, sillä eri asemaan asettaminen on kielletty muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Tällainen syy voi olla esimerkiksi yhteiskunnallinen asema (ks. HE 309/1993 vp, s. 43–44, ks. myös esim. PeVL 53/2016 ja PeVL 31/2014 vp). Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti katsonut, että perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuusnäkökohdilla on merkitystä sekä myönnettäessä yksilöille lailla etuja ja oikeuksia että asetettaessa heille velvollisuuksia (ks. esim. PeVL 31/2014 vp). Yhdenvertaisuussäännös ei kuitenkaan edellytä kaikkien samanlaista kohtelua, elleivät asiaan vaikuttavat olosuhteet ole samanlaisia.

Esityksessä ehdotettu tuen korvausprosentin alentaminen kohdistuu kaikkiin tuensaajiin. Perusomavastuun tuloharkinnan kiristys kohdistuu niihin tuensaajiin, joilla on sen verran tuloja, että tukeen muodostuu perusomavastuuosuus, eli ei kaikkein pienituloisimpiin tuensaajiin. Sama koskee ansiotulovähennyksen poistamista, se kohdistuu niihin tukea saaviin henkilöihin, joilla on palkka- tai yrittäjätuloja. Omistusasumisen tuen poistaminen kohdistuu henkilöihin, joilla on asuntovarallisuutta. Lisäksi on huomioitava, että kansainvälisesti vertaillen asumistuen maksaminen omistusasunnon menoihin on harvinainen poikkeus. Helsingin yhdistäminen muihin pääkaupunkiseudun kuntiin enimmäisasumismenoluokituksessa alentaa hieman asumistukia lähes

kaikilta Helsingissä asuvilta tukea saavilta ruokakunnilta. Tukea saavien ruokakuntien keskimääräiset asumismenot Helsingissä eivät merkittävästä poikkeaa Espoossa, Kauniaisissa ja Vantaalla asuvien ruokakuntien vastaavista menoista.

Asumistukea koskevien leikkausta kohdentumista lapsiperheisiin ehdotetaan lievennettäväksi suhteessa aikuisten ruokakuntiin muuttamalla perusomavastuun määrittelyyn vaikuttavia aikuisen ja lapsen kertoimia.

Muutokset tulevat voimaan pääosin vaiheittain sitä mukaa, kun kyseinen tuki tarkistetaan. Omistusasuntojen tuen lakkautukset tehdään kuitenkin kerralla kyseisen säännöksen voimaantullessa. Jotta tukea saavilla on enemmän aikaa sopeutua muutoksiin, lain voimaantuloa on lykätty ja porrastettu. Kaikkein pienituloisimmilla tuen saajilla viimesijainen toimeentulotuki kompensoi tuen pienemisestä.

Julkisen talouden tilaa on merkittävästi vaikeuttanut se, että Suomen talouskasvu on ollut viimeisten runsaan kymmenen vuoden aikana heikkoa verrattuna aiempaan sekä muihin Pohjoismaihin ja EU:n keskiarvoon. Tulevina vuosina talouskasvun edellytyksiä heikentää väestökehitys. Julkinen taloutemme on ollut alijäämäinen vuodesta 2009 lähtien. Ilman talouspolitiikan merkittävää muutosta velkasuhteen kasvu jatkuu 2020-luvulla. Vaikka valtion velanhoitokyky on edelleen hyvä, se heikkenee jatkuvasti, jos julkista taloutta ei vahvisteta. Tulevien vuosien mahdolliset kriisit voivat johtaa tilanteeseen, jossa julkinen valta ei kykene julkisen talouden rajoitusten vuoksi reagoimaan kriisiin asianmukaisesti. Tällöin jouduttaisiin liian äkillisesti säästämään julkisista menoista ja kiristämään verotusta.

Esitys on osa hallituksen julkisen talouden vahvistamiseksi valitsemaa kokonaisuutta.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että julkisen vallan välittömästi rahoittamien perustoimeentuloturvaetuuksien osalta etuuskien tasoa mitoitettaessa voidaan ottaa huomioon kulloinenkin kansantalouden ja julkisen talouden tila (PeVL 34/1996 vp, PeVL 21/2016 vp). Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, ettei perusoikeuksilla tavoitella tiettyjen etuuskien tason turvaamista. Lisäksi se on lausunut, että sosiaaliturva on sidoksissa yhteiskunnan taloudellisiin voimavaroihin ja siten etuuskien mitoittamisessa on perusteltua huomioida julkisen talouden ja kansantalouden tila. Näin perusoikeuden tason arvioinnissa huomio kiinnittyy tuen saajan ohella yhteiskunnallisiin resursseihin.

Hallitus katsoo, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, mutta pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 7 § 4 momentti, 9 § 2–4 sekä 6 ja 7 momentti ja 13 § sellaisina kuin niistä ovat 9 § 2–4 sekä 6 ja 7 momentti laissa 1533/2016, sekä *muutetaan* lain 7 § 1 ja 3 momentti, 8 § 1 momentti, 9 § 5 ja 8 momentti, 10 §, 16 § 1 momentti ja 31 § 3 momentti sellaisina kuin niistä ovat 8 § 1 momentti, 9 § 5 ja 8 momentti ja 10 § laissa 1533/2016 sekä 16 § 1 momentti laissa 1672/2015;

7 §

Asunto

Asumistukea voidaan myöntää ruokakunnan Suomessa sijaitsevan vakinaiseksi asunnoksi katsottavan vuokra-asunnon tai asumisoikeusasunnon asumismenoista. Asunnon pitää olla kelloinen asuntona käytettäväksi ja viralliselta käyttötarkoitukseltaan asunnoksi tai muutoin vakinaiseen asuinkäyttöön tarkoitettu.

Mitä tässä laissa säädetään vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (393/2021) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon, jollei jäljempänä toisin säädetä.

8 §

Oikeus asumistukeen

Ruokakunnalla on oikeus saada asumistukea 70 prosenttia siitä 9 §:ssä säädettyjen hyväksyttävien, mutta enintään 10 §:ssä tarkoitettujen enimmäismääraisten asumismenojen määrästä, josta on vähennetty ruokakunnan tulojen mukaan määräytyvä 16 §:ssä tarkoitettu perusomavastuuosuus.

9 §

Hyväksyttävät asumismenot

Edellä 1 momentissa mainittuja lämmityskustannuksia korotetaan 4 prosenttia Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa ja 8 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa.

Jos vuokralla asuvalla ruokakunnalla on alivuokralainen, ruokakunnan tässä pykälässä tarkoitetuista asumismenoista vähennetään alivuokralaisen maksaman vuokran määrä.

10 §

Enimmäisasumismenot

Ruokakunnan 9 §:n mukaan hyväksyttävistä asumismenoista otetaan huomioon enintään seuraavat euromäärät kuukaudessa:

Ruokakunnan koko henkeä	I kuntaryhmä	II kuntaryhmä	III kuntaryhmä
1	492	390	344
2	706	570	501
3	890	723	641
4	1 038	856	764

Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin neljä henkilöä, 1 momentin mukaisia asunnon enimmäisasumismenoja korotetaan I kuntaryhmässä 130 euroa, II kuntaryhmässä 117 euroa ja III kuntaryhmässä 112 euroa jokaista neljä henkilöä ylittävää ruokakunnan jäsentä kohden.

Kunnat jaetaan kuntaryhmiin seuraavasti:

- 1) I kuntaryhmään kuuluvat: Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa;
- 2) II kuntaryhmään kuuluvat: Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kaajaani, Kerava, Kirkkonummi, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Mikkeli, Nokia, Nurmijärvi, Oulu, Pori, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Siuntio, Tampere, Turku, Tuusula, Vaasa ja Vihti;
- 3) III kuntaryhmään kuuluvat muut kuin 1–2 kohdassa mainitut kunnat.

16 §

Perusomavastuuosuus

Perusomavastuuosuus on 50 prosenttia asumistuessa huomioon otettavista tuloista, joista on vähennetty täysimääräiseen tukeen oikeuttavan tulon määrä. Täysimääräiseen tukeen oikeuttava tulo on 555 euroa lisätynä 78 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa aikuista ja 246 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa lasta kohden. Jos perusomavastuuosuus on vähemmän kuin 10 euroa, sitä ei oteta huomioon.

31 §

Asumistuen takaisinperiminen

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman asumistuen saajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024 ja sitä sovelletaan siitä ja myöhäisemmästä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen. Lain 7 § ja 9 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024. Lain 13 §:n kumoamista ei oteta huomioon arvioitaessa 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista ruokakunnan jatkuvien kuukausitulojen muutosta.

Helsingissä x.x.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen

Laki

yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) 7 § 4 momentti, 9 § 2–4 sekä 6 ja 7 momentti ja 13 §
sellaisina kuin niistä ovat 9 § 2–4 sekä 6 ja 7 momentti laissa 1533/2016, sekä
muutetaan lain 7 § 1 ja 3 momentti, 8 § 1 momentti, 9 § 5 ja 8 momentti, 10 §, 16 § 1 momentti ja 31 § 3 momentti
sellaisina kuin niistä ovat 8 § 1 momentti, 9 § 5 ja 8 momentti ja 10 § laissa 1533/2016 sekä 16 § 1 momentti laissa 1672/2015;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

7 §

7 §

Asunto

Asunto

Asumistukea voidaan myöntää ruokakunnan Suomessa sijaitsevan vakinaiseksi asunnoksi katsottavan vuokra-asunnon, asumisoikeusasunnon tai *omistusasunnon* asumismenoista. Asunnon pitää olla kelvollinen asuntona käytettäväksi ja viralliselta käyttötarkoitukseltaan asunnoksi tai muutoin vakinaiseen asuinkäyttöön tarkoitettu.

Asumistukea voidaan myöntää ruokakunnan Suomessa sijaitsevan vakinaiseksi asunnoksi katsottavan vuokra-asunnon tai asumisoikeusasunnon asumismenoista. Asunnon pitää olla kelvollinen asuntona käytettäväksi ja viralliselta käyttötarkoitukseltaan asunnoksi tai muutoin vakinaiseen asuinkäyttöön tarkoitettu.

Mitä tässä laissa säädetään vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (650/1990) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Omistusasunnot ovat osakeasunnot ja muut omistusasunnot. Osakeasunnoilla tarkoitetaan asunto-osakeyhtiön tai asunto-osuuskunnan omistamassa talossa sijaitsevaa omistusasuntoa.

Mitä tässä laissa säädetään vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (393/2021) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon, jollei jäljempänä toisin säädetä.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

8 §

Oikeus asumistukeen

Ruokakunnalla on oikeus saada asumistukea 80 prosenttia siitä 9 §:ssä säädettyjen hyväksyttävien, mutta enintään 10 §:ssä tarkoitettujen enimmäismääraisten asumismenojen määrästä, josta on vähennetty ruokakunnan tulojen mukaan määräytyvä 16 §:ssä tarkoitettu perusomavastuuosuus.

9 §

Hyväksyttävät asumismenot

Omistusasunnossa asuvan ruokakunnan asumismenoiksi hyväksytään asunnon hoitoja rahoitusmenot. Osakeasunnon hoitomenoiksi hyväksytään vastike sekä erikseen maksettavat vesimaksut ja lämmityskustannukset. Vesimaksut ja lämmityskustannukset otetaan huomioon 1 momentin mukaisina.

Muun omistusasunnon kuin osakeasunnon hoitomenoiksi hyväksytään:

Ruokakunnan koko henkeä	Huomioon otettava hoitomeno euroa/kk
1	89
2	107
3	135
4	159

Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin neljä henkilöä, muun omistusasunnon kuin osakeasunnon hoitomenoja korotetaan 49 euroa jokaista neljä henkilöä ylittävää ruokakunnan jäsentä kohden.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainittuja lämmityskustannuksia sekä 3 ja 4 momentissa mainittuja hoitomenoja korotetaan 4 prosenttia Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa ja 8 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa.

Omistusasunnossa asuvan ruokakunnan rahoitusmenoiksi hyväksytään asunnon hankki-

Ehdotus

8 §

Oikeus asumistukeen

Ruokakunnalla on oikeus saada asumistukea 70 prosenttia siitä 9 §:ssä säädettyjen hyväksyttävien, mutta enintään 10 §:ssä tarkoitettujen enimmäismääraisten asumismenojen määrästä, josta on vähennetty ruokakunnan tulojen mukaan määräytyvä 16 §:ssä tarkoitettu perusomavastuuosuus.

9 §

Hyväksyttävät asumismenot

(kumotaan)

Edellä 1 momentissa mainittuja lämmityskustannuksia korotetaan 4 prosenttia Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan maakunnissa ja 8 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa.

(kumotaan)

miseksi ja perusparantamiseksi otettujen henkilökohtaisten lainojen kuukausittaisista koroista 73 prosenttia. Asumisoikeusasunnon menoiksi hyväksytään 73 prosenttia asumisoikeuden hankkimiseksi otettujen henkilökohtaisten lainojen kuukausittaisista koroista. Edellä mainittujen lainojen on oltava valtion, kunnan, seurakunnan tai julkisen valvonnan alaisen luottotoimintaa harjoittavan laitoksen myöntämiä.

Osakeasunnossa asuvan ruokakunnan 2 momentissa tarkoitetuista asunnon hoitomenoista otetaan huomioon enimmäishoitomenoina enintään määrä, joka on 30 prosenttia 10 §:ssä tarkoitetuista ruokakunnan enimmäisasumismenoista ja enimmäisrahoitusmenoina enintään määrä, joka on 70 prosenttia ruokakunnan enimmäisasumismenoista. Jos hoitomenot ylittävät enimmäishoitomenot, ylimenevästä osasta otetaan huomioon 73 prosenttia asunnon hyväksyttävänä rahoitusmenoina.

Omistusasunnossa asuvalla ruokakunnalla vähennetään alivuokralaisen maksama vuokra hoitomenoista ja mahdollinen jäljelle jäävä määrä rahoitusmenoista.

10 §

Enimmäisasumismenot

Ruokakunnan 9 §:n mukaan hyväksyttävistä asumismenoista otetaan huomioon enintään seuraavat euromäärät kuukaudessa:

Ruokakunnan koko henkeä	I kuntaryhmä	II kuntaryhmä	III kuntaryhmä	IV kuntaryhmä
1	508	492	390	344
2	735	706	570	501
3	937	890	723	641
4	1095	1038	856	764

(kumotaan)

10 §

Enimmäisasumismenot

Ruokakunnan 9 §:n mukaan hyväksyttävistä asumismenoista otetaan huomioon enintään seuraavat euromäärät kuukaudessa:

Ruokakunnan koko henkeä	I kuntaryhmä	II kuntaryhmä	III kuntaryhmä
1	492	390	344
2	706	570	501
3	890	723	641
4	1 038	856	764

Voimassa oleva laki

Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin neljä henkilöä, 1 momentin mukaisia asunnon enimmäisasumismenoja korotetaan I kuntaryhmässä 137 euroa, II kuntaryhmässä 130 euroa, III kuntaryhmässä 117 euroa ja IV kuntaryhmässä 112 euroa jokaista neljä henkilöä ylittävää ruokakunnan jäsentä kohden.

Kunnat jaetaan kuntaryhmiin seuraavasti:

- 1) I kuntaryhmään kuuluu: Helsinki;
- 2) II kuntaryhmään kuuluvat: Espoo, Kauniainen ja Vantaa;
- 3) III kuntaryhmään kuuluvat: Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kerava, Kirkkonummi, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Mikkeli, Nokia, Nurmijärvi, Oulu, Pori, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Siuntio, Tampere, Turku, Tuusula, Vaasa ja Vihti;
- 4) IV kuntaryhmään kuuluvat muut kuin 1–3 kohdassa mainitut kunnat.

13 §

Ansiotulovähennys

Ruokakunnan jäsenen yhteenlasketuista palkkatuloista ja 12 §:n 4 momentin 1 kohdan mukaisista tuloista vähennetään 300 euroa kuukaudessa asumistuen määrää laskettaessa.

16 §

Perusomavastuuosuus

Perusomavastuuosuus on 42 prosenttia asumistuessa huomioon otettavista tuloista, joista on vähennetty täysimääräiseen tukeen oikeuttavan tulon määrä. Täysimääräiseen tukeen oikeuttava tulo on 555 euroa lisättynä 92 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa aikuista

Ehdotus

Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin neljä henkilöä, 1 momentin mukaisia asunnon enimmäisasumismenoja korotetaan I kuntaryhmässä 130 euroa, II kuntaryhmässä 117 euroa ja III kuntaryhmässä 112 euroa jokaista neljä henkilöä ylittävää ruokakunnan jäsentä kohden.

Kunnat jaetaan kuntaryhmiin seuraavasti:

- 1) I kuntaryhmään kuuluvat: Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa;
- 2) II kuntaryhmään kuuluvat: Hyvinkää, Hämeenlinna, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kajaani, Kerava, Kirkkonummi, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lohja, Mikkeli, Nokia, Nurmijärvi, Oulu, Pori, Porvoo, Raisio, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sipoo, Siuntio, Tampere, Turku, Tuusula, Vaasa ja Vihti;
- 3) III kuntaryhmään kuuluvat muut kuin 1–2 kohdassa mainitut kunnat.

16 §

Perusomavastuuosuus

Perusomavastuuosuus on 50 prosenttia asumistuessa huomioon otettavista tuloista, joista on vähennetty täysimääräiseen tukeen oikeuttavan tulon määrä. Täysimääräiseen tukeen oikeuttava tulo on 555 euroa lisättynä 78 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa aikuista

Voimassa oleva laki

ja 205 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa lasta kohden. Jos perusomavastuuosuus on vähemmän kuin 10 euroa, sitä ei oteta huomioon.

31 §

Asumistuen takaisinperiminen

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta *asumistuesta tai siihen rinnastettavasta muusta* etuudesta. Ilman asumistuen saajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Ehdotus

ja 246 eurolla jokaista ruokakuntaan kuuluvaa lasta kohden. Jos perusomavastuuosuus on vähemmän kuin 10 euroa, sitä ei oteta huomioon.

31 §

Asumistuen takaisinperiminen

Takaisin perittävä määrä voidaan kuitata Kansaneläkelaitoksen myöhemmin maksamasta etuudesta. Ilman asumistuen saajan suostumusta kuittaaminen voidaan kuitenkin kohdistaa vain tämän lain mukaiseen tai siihen rinnastettavaan muuhun etuuteen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2024 ja sitä sovelletaan siitä ja myöhäisemmästä ajankohdasta myönnettävään tai tarkistettavaan tukeen. Lain 7 § ja 9 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä syyskuuta 2024. Lain 13 §:n kumoamista ei oteta huomioon arvioitaessa 27 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaista ruokakunnan jatkuvien kuukausitulojen muutosta.